

ERGENLERDE İNTERNET BAĞIMLILIĞI VE RİSKLİ İNTERNET KULLANIMININ KLİNİK YORDAYICILARININ BELİRLENMESİ

Yeşim Savaşçı¹, Esra Demirci²

¹TC. Sağlık Bakanlığı Giresun Kadın Doğum ve Çocuk Hastanesi, Giresun

²Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kayseri

Giriş: İnternet dünya genelinde yaygın olarak kullanılan bir iletişim aracıdır. İnternetin artan kullanımını ruhsal ve bedensel bazı olumsuzlukları beraberinde getirmektedir. İnternet kullanım isteğini kontrol edememe, internete bağlı olmadan geçirilen zaman diliminde rahatsızlık hissetme, internet bağlantısından uzak kalındığında sinirlilik ve keyifsizlik halinin olması ve bu durumların kişinin iş, sosyal, eğitim ve aile hayatında bozulmalara yol açması internet bağımlılığı olarak tanımlanmaktadır. DSM-5 hastalık sınıflandırma sisteminde tanımlanmasa da riskli ve artmış internet kullanımının günlük yaşam işlevselliğini ciddi oranda etkileyebildiği bilinmektedir. Bu çalışmada, internet bağımlılığına yol açan klinik yordayıcıların belirlenmesi hedeflenmiştir.

Yöntemler: Çalışmanın etik kurul onayı, 2024/51 karar no ile Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Araştırma Etik Kurulu tarafından verilmiştir. Çalışmada internet kullanımının klinik yordayıcılarını belirlemek amacıyla 12-18 yaş grubundaki 583 ergen ile psikiyatrik görüşme gerçekleştirilmiş ve Sosyodemografik Veri Formu, Ergenler İçin Oyun Bağımlılığı Ölçeği (OBÖ), İnternet Bağımlılığı Ölçeği (İBÖ), Bilişsel Duygu Düzenleme Ölçeği, Bilişsel Esneklik Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği Kısa Formu, Barratt Dürtüsellik Ölçeği-11 Kısa Formu, Beck Depresyon Ölçeği, Beck Anksiyete Ölçeği, Buss-Perry Saldırganlık Ölçeği, Kerns Güvenli Bağlanma Ölçeği, Çocuklar

İçin Sosyal Anksiyete Ölçeği-Yenilenmiş Form ve Pittsburgh Uyku Kalite İndeksi formlarını klinisyen gözetiminde doldurmuştur. İnternet bağımlılığı ve riskli internet kullanımı için riskler yapay zeka modelleri ile sınıflandırma işlemi yapılarak belirlenmiştir.

Sonuçlar: Çalışmada internette geçirilen günlük sürenin fazla olması, bireysel telefona sahip olma, internette oyun oynama bağımlılığının olması, ebeveyne güvenli bağlanmanın olmaması, depresyon tanısının varlığı, yalnızlık ve bilişsel duygu düzenleme stratejilerinden 'yıkım'ı kullanma özelliklerinin olması durumlarının internet bağımlılığını yordadığı bulunmuştur. Bu klinik faktörlerin %82.9 sensitivite ve % 85.8 spesifite ile internet bağımlılığını yordadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Bu araştırma, yaygınlığı giderek artan internet bağımlılığı ve riskli internet kullanımının klinik risk faktörlerini ortaya koymuştur. Risk faktörlerini bilmek, hastalıkların erken tanınması ve gelişimini önleyici önlemlerin alınmasını kolaylaştırmaktadır. Bu durum göz önünde bulundurulduğunda, çalışmada elde edilen verilerin literatüre ve klinik pratiğe katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İnternet bağımlılığı, klinik prediktör, ergen, riskli internet kullanımı